

Stokkhaugen Hytteforening
ved leder Hilde Valsø Berg
Ottobyen 11
7024 Trondheim
hild-be2@online.no / 952 24 214

29.11.2021

Norges vassdrags -og energidirektorat; nve@nve.no
NVE Region Midt-Norge (RM), rm@nve.no

Krav om omgjøring av konsesjon for Gangåsvatnet og krav om konsesjonsbehandling av Våvatnet og Skjenaldelva kraftverk.

Stokkhaugen hytteforening viser til befaring den 7.9. 2021, etter innkalling fra NVE den 23.08.2021, angående krav om omgjøring av konsesjonen for Gangåsvatnet, og krav om innkalling til konsesjonsbehandling for Våvatnet og Skjenaldelva kraftverk.

Stokkhaugen hytteforening vil vise til tidligere dokumenter:

- *Klage til regulant Chr. Salvesen & Chr. Thams Comm. Bekk og Strøm AS. 6.11.2017.*
- *Krav om ny konsesjonsbehandling av Gangåsvatnet. 6.5.2018,*
- *Klage til regulant Chr. Salvesen & Chr. Thams, Bekk og Strøm AS om skadelig lav vannstand. 18.6.2018,*
- *Innspill til revisjon av konsesjonsvilkårene for Gangåsvatnet og Skjenaldelva fra Stokkhaugen Hytteforening. 24.2.2019 og*
- *Rapport til NVE om vannstand over HRV Gangåsvatnet Camping. 5.1.2019.*

Disse dokumenter er skrevet til, og med kopi til blant annet NVE, Fylkesmannen i Trøndelag, Orkdal kommune, Vannområde Orkla, Naturvernforbundet i Orklaregionen, Gangåsvatnet fiskelag.

Engasjementet rundt forholdene vi er med på å sette søkelys på i vassdraget fra Våvatnet til hele Skjenaldelva, gjør at folk følger med på hva NVE vil beslutte. Vi ble informert om at hvis NVE beslutter å ikke omgjøre konsesjonen i Gangåsvatnet og ikke går inn for konsesjon av Våvatnet og Skjenaldelva, kan denne avgjørelsen ikke påklages. Vi vet at et vedtak kan påklages. Stokkhaugen hytteforening krever en omgjøring av konsesjon for Gangåsvatnet og krav om konsesjonsbehandling av Våvatnet og Skjenaldelva.

Stokkhaugen Hytteforening støtter også fullt opp om brev av 22.10.2021 til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE); *Krav om omgjøring av konsesjon for Gangåsvatnet og innkalling til konsesjonsbehandling for Våvatnet og Skjenaldelva kraftverk*, fra Statsforvalteren i Trøndelags seksjon for plan- og inngrepsforvaltning ved A. S. Tangen, seksjonsleder og seniorrådgiver K.T. Guttvik.

Nye innspill til NVE med frist 1.12.2021 fra Stokkhaugen hytteforening.

Punkt 1.

Muntlig gjentagende informasjon gitt av NVE under befaringen 7.9.21 sannsynliggjorde at kravene om omgjøring av konsesjonen av Gangåsvatnet og kravene om ny konsesjon av Våvatnet og Skjenaldelva ikke vil bli tatt til følge. Dette var føringer fra «høyere» hold», sa NVEs representant, som tolkes som fra departements hold. Det ble vitterlig sagt fra NVE under befaringen, at man skulle følge eksempler fra andre regulerte vassdrag med små kraftverk, som hadde en muntlig dialog, og den gode dialog man selv i dette vassdraget har oppnådd og kan forbedre fra alle involverte parter.

Det man kan utlede ut ifra denne informasjonen og med de rammeverk som foreligger, er at inngrep fra en regulant i og ved vassdraget fundert på en konsesjon gitt i 1922 i et vatn og ingen konsesjoner i resterende vatn og elver, er at vi faktisk ut ifra dette befinner oss på tidlig 1900-tallet forvaltningsmessig sett i denne sak.

Stokkhaugen hytteforening ønsker en vurdering om det, ut ifra dagens situasjon, bør være et grunnlag for å heve denne diskusjonen over på et internasjonalt nivå. Finnes det regelverk og lover, som har forrang fremfor norske til fordel for konsesjonsbehandlinger (omgjøring og nye) i dette vassdrag vi her snakker om?

Punkt 2.

Under befaringen 7.9.21 ble det opplyst muntlig fra Bekk & Strøm AS ved sin daglige leder Lehland at regulanten hadde egne måletall for vannføring i Skjenaldelva, for å sikre fiskebestanden i Skjenaldelva, altså nedstrøms Skjenaldelva kraftverk. Dette var ny informasjon. Regulantens målesystem er ikke tilgjengelig for andre, så langt vi vet. Skjenaldelva er ikke regulert med konsesjon for vannstand til vern om dyreliv, som fisk og ål i dag.

Stokkhaugen hytteforening og andre har i årevis påpekt en ubalanse i vannmengdene i Våvatnet, Gangåsvatnet og i Skjenaldelva, spesielt i hekkeperioden. Ved eget øyesyn ser man, sist i hekkeperioden i 2021, at vannføringen i Skjenaldelva er forholdsmessig stor og godt over en bærekraftig vannstand. Samtidig er det høy vannstand i Våvatnet og meget lav vannstand i Gangåsvatnet, se vedlegg. Vi vil vise til egne innspill i 2019, se vedlegg, og Naturvernforbundet i Orklaregionen ved Mads Løkeland sitt innspill samme år, som vi støtter.

«Innspel til revisjon av reguleringsvilkår i Gangåsvatnet og Skjenaldelva i Orkdal kommune i Trøndelag av 27.2.2019.» Utdrag er i kursiv:

1. I hekketida, kanskje april – juli må vasstanden bli halden ganske fast på ein viss kote, med liten reguleringsmargin (0,5 meter?), slik at ein både unngår overfløyming og tørrlegging av Svorkmyran naturreservat og andre tilsvarande område langs stranda av Gangåsvatnet. Kva som må til for å sikre verdiane i naturreservatet og andre område må bli vurdert av fagfolk.

2. Utafor hekketida må det også bli vurdert kva som er akseptabel variasjon av vasstanden, med mål om fastlegging av HRV og LRV som kan tilfredsstille miljøkrav knytt til plante- og dyrelivet i naturreservatet og andre tilsvarande område i Gangåsvatnet. Vi vil vise til at verneforskrifta for Svorkmyran naturreservat ikkje har sesongmessige vilkår. Verneforskrifta har dermed reelt sett same forbod mot tørrlegging og overfløyning heile året. Eit døme på problem med låg vasstand også utafor hekkesesongen, er beverhytta i Svorkmyran naturreservat, der inngangen vart tørrlagt sommaren 2018, og der også overfløyning kan gje problem (vedlagt foto frå sommar 2018). Vurdering av vassnivået opp mot beiting (fisk) og anna liv i strandkanten bør inn som element.

3. Etablere målestasjon for nivå nær utløpet av Svorka i Gangåsvatnet, slik at det er god kontroll på nivået ved Svorkmyran naturreservat. Tilsvarande målestasjonar etter behov ved andre kritiske punkt.

4. Etablere tilleggsdam/ barriere ved Osbrua, ved osen i Gangåsvatnet, slik at regulanten kan unngå å tappe vatnet langt ned ved revisjon av kraftverk og inntaksdam. Det har vore ein slik dam der tidlegare, men no står berre restane att.

5. Etablere minstevassføring i Skjenaldelva heile året, kanskje i form av sokalla miljøtilpassa vassføring, avhengig av tilsig. (Utdrag slutt).

Nye reguleringsvilkår må etter vårt skjønn, angi krav om HRV og LRV som kan etterprøves og at hekkesesongen beskyttes med egne krav til vannstand. Spørsmålet om vannstanden i Gangåsvatnet i forhold til verneforskriften (1983) til Svorkmyran naturreservat, omtales i NTNUs rapport våren 2021 TBYG3021 s26. Her stiller man spørsmål om «hvordan kraftverket Bekk og Strøm» kan ha en reguleringshøyde på 3m». Det lurar vi også på. Problematikken er også behandlet i NTNU rapport våren 2019 TBYG3021, konklusjon s.37.

Statsforvalteren i Trøndelag sitt brev av 22.10.21, «Krav om omgjøring av konsesjon for Gangåsvatnet og innkalling til konsesjonsbehandling for Våvatnet og Skjenaldelva kraftverk.», s.4 tredje siste ledd skriver om effektkjøring i forhold til negativ virkning på naturverdiene og da om en eventuell fremtidig økning av effektkjøring med økning i negative konsekvenser. Regulanten praktiserer effektkjøring, NTNU rapport våren 2021 TBYG3021 s.37 og regulanten ønsker å produsere så mye strøm som mulig, s24 samme sted. Dette er et aspekt det er viktig at forvaltningen i Norge tar innover seg og må regulere.

I NTNU rapport våren 2021 TBYG3021 s.27 nederst, vises det til Bekk & Strøm AS 2019, som sier seg villig til å heve vannivået til 152,5 – 153m. Det skrevet feil i rapporten s24 om LRV151,91-HRV154,91m jamfør konsesjonen av 1922), som skal være LRV151-HRV154m etter nyere oppdateringer i kartverk. Uansett kommer det frem her at regulanten sier seg villig til en reguleringsmargin på 0,5m. Stokkhaugen hytteforening har ikke mottatt denne beskjeden. På direkte spørsmål til regulanten under befaring 7.9.21 om selskapet kunne iverksette en slik ordning, sa regulantens daglige leder Lehland at det måtte de vurdere. Det var undertegnede som spurte.

Vi vet at området i og ved Jamtmyra, beliggende vest for Stokkhaugen hytteforening sine eiendommer nordvest i Gangåsvatnet, har mange kvaliteter lik Svorkmyran naturreservat. I dette våtmarksområdet, som etter etablering av ny E39 i sin nærhet, har flere beverforekomster og en meanderende del av utløpet i Halsteina (Hyllbekken). Meander er klassifisert som en rødlista naturtype. Man bør se vassdraget vi her beskriver under ett, nettopp av den grunn at ringvirkninger og påvirkninger på og av natur og mangfold for fugl, fisk og fiskeyngel, myrtyper, dyr og annen vegetasjon, insekter m.m., har en sammenheng. Stokkhaugen hytteforening etterspør undersøkelser og utredninger, som ivaretar vassdragets egenverdi, som kan styre de valg man tar for fremtiden.

Statsforvalter ved seniorrådgiver i klima -og miljøavdelingen C. Ulsund har kommet med en rapport fra Svorkmyran naturreservat 13.9.21 som viser nedgang i fuglebestanden, spesielt når det gjelder vannfuglearter. Dette er en rapportering som har en 10års-syklus i regi av Statens Naturoppsyn. De meget ustabile vannstandsforhold de senere år, har uten tvil gjort skade, spesielt på fugler som er knyttet til vann og våtmark i hekketiden. Det er observert av folk mindre storlom i den nordlige enden av Gangåsvatnet det siste året. Storlomen er blant de fugler som krever en meget stabil vannstand i perioder av hekketiden for å kunne få frem unger.

Stokkhaugen Hytteforening er av den oppfatning at nåværende forvaltning av vassdraget ikke ivaretar forholdene for blant annet hekkende fugl i våtmarksområdene, fisk og ål. Naturmangfoldsloven gir føringer for fremtidig vern og beskyttelse.

§5 Forvaltningsformål for arter.

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Forvaltningsmålet etter første ledd gjelder ikke for fremmede organismer.

Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

§6 Generell aktsomhetsplikt.

Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.

Vi mener at forskriften av 1983 om fredning av Svorkmyran naturreservat ikke ivaretas og viser til et utdrag:

4.3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, nydyrking, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.

Hytteforeningen mener det bør legges føringer for å møte klimaendringer. «Mer vær» vil påvirke vassdraget gjennom økte konsentrerte nedbørsmengder og tørkeperioder.

Stokkhaugen hytteforening er av den oppfatning at de senere års lave vannstand på sommerstid, bidrar til endringer i økosystemet i Gangåsvatnet. Gangåsvatnet er i endring og det er tydelige tegn på etablert gjengroing. Eksempelvis lever marflo på grunna som fisk spiser. Grunnene er tørrlagte årvisst nå, se vedlagte bilder.

Friluftinteresserte, hytteiere og andre oppsittere ved Gangåsvatnet lider under den meget ustabile vannstand de senere år. Det gir en håpløs situasjon for bruk av naust og båt. Det er umulig å forutsi vannstanden. Man vet ikke om man får båten ut av naustet, om båten ligger på «tørt land» eller om når man kan planlegge å få tatt inn båten i naustet for vinteren. Det påvirker bruk av fiske med garn og håndredskap, som i perioder er vanskelig. Områder for garnfiske, som før var gode, er nå i ferd med å bli helt igjengrodd og gjør det umulig å sette garn.

Sommerens aktiviteter, som bading, kan til tider være meget vanskelig da tilkomsten til vannet er gjennom fri lagt sjøbunn med dyp mudder. Vi opplever at vannstanden i Våvatnet er skadelig for natur og mennesker og vi imøteser en konsesjonsbehandling av Våvatnet.

Punkt 3.

Det ble opplyst under befarig 7.9.21 ved Osbrua fra daglig leder Lehland og av andre i Bekk & Strøm AS, at det i juni 2022 skal lages en fangdam der. Dette er i forbindelse med nødvendig arbeid for kraftverket. Det ble antydnet fra regulanten at arbeidet skal ha en varighet på ca en og en halv måned. Dette er i hekketida. Vi viser til Mads Løkelands 2019 punkt 4, se over, om en etablering av en permanent tilleggsdam / barriere til slike formål. Det vites ikke om dette er varslet fullgodt til forvaltning (NVE, Statsforvalter).

Vedlikeholdsarbeidene var ukjent for oss og vi frykter at lav vannstand vil påføre skade, slik den har gjort de senere år. Stokkhaugen hytteforening mener at nødvendig vedlikehold, reparasjoner og tiltak som fører til avvik i regelverk og føringer på vannstandsforhold og er til skade i vassdraget, må som minstemål pålegges utført utenom hekketiden og gytetid.

Avslutning.

Det er på høy tid å skape forutsigbarhet i vassdraget fra Våvatnet til og med Skjenaldelva med konsesjoner av moderne tid. Departementets praksis slik vi hører og ser, er skammelig.

Informasjonsflyten fra regulanten må i beste fall sies å være mangelfull.

Hvordan kan man stole på en regulant som i handling ikke viser respekt for det som står på spill i vassdraget og lener seg på en lov fra 1800-tallet? Vi lever i en verden med økende søkelys på å beskytte et stort mangfold av liv og innretninger. Erfaringer over lang tid, gjør at vi ikke stoler på regulanten.

Stokkhaugen Hytteforening har inntatt billedokumentasjon i dette dokument og som vedlegg. Bildene viser vannstanden til forskjellige tider.

Vedlegg:

- Vannstand Gangåsvatnet. Gnr. 244 Bnr 11 varierende 2021, 2018, 2017. 27.11.2021.
- Gnr 244 Bnr 11, Gangåsvatnet. Isgang skade på naust Rapport 10.04.12. 26.11.2021.
- Innspill til revisjon av konsesjonsvilkårene for Gangåsvatnet og Skjenaldelva fra Stokkhaugen Hytteforening. 25.2.2019.

Kopi til:

- Statsforvalteren i Trøndelag: sftlpost@statsforvalteren.no , seniorrådgiver Kari Tønset Guttvik: fmtlktg@statsforvalteren.no, Seniorrådgiver Carina Ulsund: fmtlcul@statsforvalteren.no
- Orkland kommune: postmottak@orkland.kommune.no
- Orklavassdraget vannområde: odd.lykkja@orkland.kommune.no
- Trøndelag fylkeskommune vannregion: postmottak@trondelagfylke.no
- Miljødirektoratet: post@miljodir.no
- Naturvernforbundet i Orklaregionen: orkla@naturvernforbundet.no
- Leder i Naturvernforbundet i Orklaregionen Kjetil Kroksæter: kkroks@hotmail.no

Med vennlig hilsen
for Stokkhaugen Hytteforening
Hilde Valsø Berg

Bilder tatt av Pål Valsø og Hilde Valsø Berg fra perioden 2012 til 2021 fra hytteeiendom Gnr/Bnr 244/22 Strandlia i nordenden av Gangåsvatnet, som ligger mellom utløpet av Songa og Sæterbekken og Halsteina (Hyllbekken) og elva Dorro.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørvest. 31.8.2012. Planlagt nedtapping.

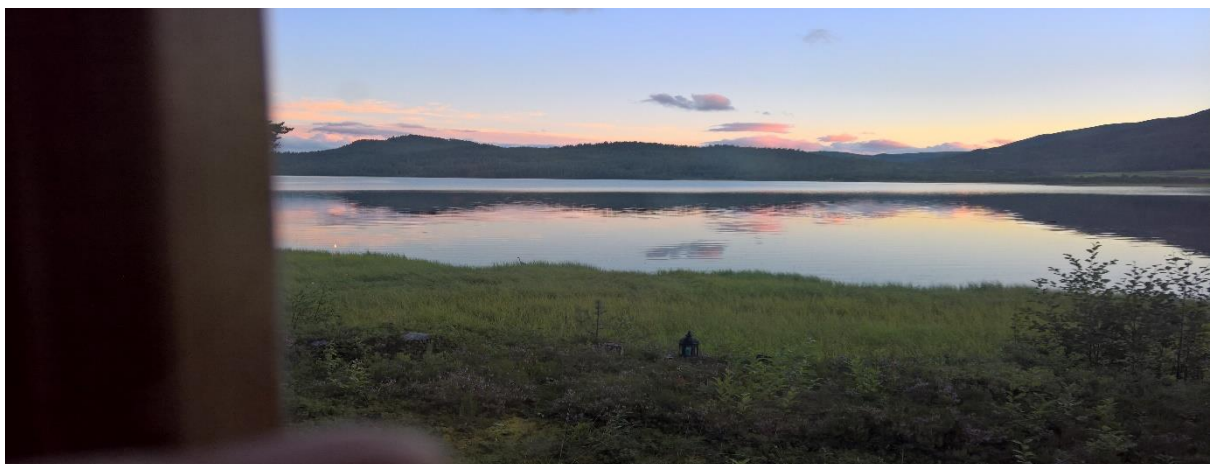
Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot øst. 5.12.2016.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet naustet vendt mot sør. 5.12.2016

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørvest. Normalvannstand. 17.5.2016

Hytte vest for campingplass, Gangåsvatnet mot sørvest. Gjengroing grønt belte 13.8.2016.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sør. 21.4.2017.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørøst. 7.7.2017

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørøst. 9.7.2017

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørøst 8.8.2017

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot øst. 9.5.2018.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot øst. 9.6.2018

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørøst 9.6.2018.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørøst 30.6.2018.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørøst 1.7.2018.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet. Fra odden vest for campingplassen mot nord 11.7.2018.

Fra Gangåsvatnet, fra odden vest for Songosen mot Gangåsvassbygda 11.7.2018.

Gangåsvatnet, hytte vest for campingplassen. Gjengroing 11.7.2018.

Fra Gnr/Bnr 244/22 Strandlia, Gangåsvatnet mot sørøst 11.7.2018.